

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

VERNA, NICOLETTA

Zilele de sticlă / Nicoletta Verna ; trad. din lb. italiană și
note de Gabriela Lungu. - București : Bookzone, 2026

ISBN 978-630-305-705-7

I. Lungu, Gabriela (trad. ; note)

821.131.1

Redactor: **Alexandra Fusoi**
Grafician copertă: **Teodora Savu**
Tehnoredactor: **Anca Marisac**

I GIORNI DI VETRO

Copyright © 2024 Nicoletta Verna

This edition published in agreement with the Author represented by

United Stories Agency – Roma, in conjunction with Piergiorgio

Nicolazzini Literary Agency (PNLA)

All rights reserved.

© Bookzone 2026, pentru prezenta ediție

Toate drepturile rezervate pentru limba română.

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi stocată

sau reprodușă fără acordul editurii.

Editura Bookzone

Șoseaua Berceni nr. 104, sector 4, București

Comenzi și informații:

Telefon: 031-433.50.68

E-mail: office@bookzone.ro

www.bookzone.ro

NICOLETTA VERNA

ZILELE DE STICLĂ

*Traducere din limba italiană și note
de Gabriela Lungu*

Bookzone
BUCUREȘTI, 2026

1.

Era cu mult mai bine înainte, când eu nu existam și nu exista niciunul dintre frații mei, nici cei vii, nici cei morți. Exista doar mama care se zvârcolea pe salteaua din odaia mică și urla: „Omorâți-mă odată, pentru numele lui Dumnezeu” – și Fafina care răspundea: „Taci din gură, că chemi diavolul” –, și tot așa vreme de trei zile și trei nopți, până când mama a scos un țipăt teribil și atunci a venit pe lume Goffredo, primul dintre frații mei morți. Când i-au dat o palmă ca să-l facă să plângă, n-a scos niciun sunet și atunci Fafina a clătinat din cap și a spus: „E semn că Domnul Dumnezeuul nostru avea nevoie acolo, sus, de un îngerăș.”

Vedea mulți copii născuți morți, iar Goffredo era la fel ca toți ceilalți, chiar dacă era nepotul ei.

Mama a privit-o amărâtă.

— De ce? a întrebat.

— Pentru că ai mâncat prea multă lubeniță. Lubenița face apă în stomac și copilu' s-o înecat, săracu'.

Mama l-a ținut un pic lângă ea, pe patul learcă de sudoare și sânge, precum și de lichidele pierdute cu nașterea, apoi a venit tata la bustul gol de la ferma din Tarascone și s-a apropiat fără să scoată o vorbă. S-a uitat la copilul lipsit de viață de parcă ar fi fost un animal. L-a prins de bărbie și l-a întors spre el, l-a cercetat o clipă, apoi l-a lăsat.

— Nici măcar copii nu știi să faci?

— M-ai luat de nevastă, Primo. Acu' tre' să mă ții așa cum îs, a spus mama privindu-i cicatricea pe care o avea pe stern, exact sub inimă.

— Știu, Dumnezeii mă-siii!

Seara a dispărut la bordelul din Borgo Piano, căci oricum mama zăcea în pat și n-avea cum să afle, apoi s-a întors acasă și s-a întins lângă ea. Copilul era încă în leagăn, acoperit cu un cearșaf. Mama îi pusese o căciuliță roșie pe care o croșetase pentru el Fafina.

— Ce nume i-ai dat?

— Goffredo.

— Unde-l punem?

— Cu săracu' tata.

— Bine, a zis el și s-a întors pe partea cealaltă, iar despre copilul născut mort n-a mai vorbit nimeni.

Al doilea a fost Tonino, născut în iulie. Cât timp a fost gravidă, mama nu s-a atins de lubeniță și a băut doar cinci guri de apă pe zi, ca să nu-l înece. Dar și Tonino s-a născut mort.

Mama l-a spălat și l-a îmbrăcat frumos, apoi i-a spus Fafinei:

— Cheamă-l pe don Ferroni să-l binecuvânteze.

După aceea a luat cuțitul pe care-l foloseau ca să belească animalele și s-a dus pe jos până la câmpul din Tarascone, prin soare, pe jumătate goală. A căutat o lubeniță, a înfipt cuțitul în ea și pur și simplu a devorat-o, cu semințe cu tot. Când a terminat, avea o burtă așa de umflată, că părea din nou gravidă.

Ultima a fost Argia. S-a născut de sărbătoarea Corpus Domini, vie, cu ochii larg deschiși, în timp ce procesiunea trecea pe lângă casa noastră. Mama se uita la ea de parcă ar fi fost Pruncul Isus, fără să o atingă, de frică să n-o mierlească și ea. Tata a spus că ar fi fost mai bine să

aibă un băiat, că după ce doi băieți se născuseră morți, tocmai o fată trebuia să trăiască? Fafina a răspuns că femeia de rasă aduce o fată-n casă și că, dacă nu-i convine, n-are decât să se care, că oricum nu-i de niciun ajutor, și apoi s-au așezat la masă cu fetița cea nouă în leagăn. Dar în timpul nopții Argia a încetat să mai respire, fără să plângă, iar dimineața era țeapănă și rece pe pernița ei, cu ochii pe jumătate deschiși.

A doua zi au îngropat-o pe Argia și, când s-au întors pe jos de la cimitir, mama i-a spus Fafinei:

— Trebuie să vorbesc cu doctorul Serri Pini.

Fafina n-a răspuns, a continuat să meargă grăbită ținându-și capul în jos, până la poarta casei, aflată în curba pe care o face strada principală în cartierul Santa Maria. Cu o clipă înainte ca mama să intre în casă, a spus în șoaptă, de parcă ar fi vorbit singură:

— Du-te la Zambutèn, nu la Serri Pini.

Și a luat-o imediat la picior.

Mama i-a dat, ca întotdeauna, ascultare, pentru că Fafina era persoana cea mai inteligentă din Castrocaro, mai inteligentă decât primarul și chiar decât preotul, și toți făceau cum așa spunea ea.

— Știu de ce ai venit, a zis Zambutèn deschizând ușa.

I-a spus să se așeze la masa de abanos pe care i-o dăruise senatorul Bellini când îl vindecase de delir nocturn.

— Dacă știi, spune-mi ce trebuie să fac.

La Castrocaro exista doctorul Serri Pini, cu bunica mea Fafina, care era infirmiera lui; apoi era Zambutèn. Pentru lucrurile care se puteau vindeca, lumea mergea la Serri Pini. Pentru toate celelalte, care erau mai multe, îl întreba pe Zambutèn. Era un erudit într-ale plantelor, rădăcinilor și amestecurilor despre care numai Dumnezeu știa ce sunt, pentru că locuise trei ani la mănăstirea Sfântul Anton din Montepaolo, unde călugării îl învățaseră

misterele spițerilor. Și, lucrul cel mai important, îi dăruiseră un baston care-i aparținuse sfântului în persoană și, dacă atingea cu el locul unde cineva avea beteșugul, îl făcea să se simtă bine. O vindecase și pe donna Rachele¹, care, după ce l-a avut pe Bruno, se îmbolnăvisese de melancolie, iar Ducele în persoană venise de la Milano, într-o dimineață, să-i mulțumească aducându-i zece lăzi de vin Albana de Predappio.

— Îți mor copiii pentru că soțul dumitale nu are suficient sânge, a declarat el.

— Știam eu că e vina lui.

Zambutèn a atins cu bastonul sfântului Anton pântecul umflat încă al mamei.

— Nu-i o treabă ușoară.

— N-are importanță. Spune-mi ce-i de făcut.

— Să aștepti să-ți vină menstruația. Prima menstruație după fetița moartă e aia bună. Trebuie să te așezi pe un țucal din argint și să aduni sângele, apoi să-i dai să bea soțului dumitale zece picături diluate în vin roșu.

Mama l-a ascultat în tăcere.

— După ce au trecut douășpe zile, el trebuie să se culce cu dumneata, și încă două zile după aia. Apoi să nu vă mai atingeți. Dumneata să dormi într-un pat și el în altul. O să se nască o fată care o să fie însemnată, dar care o să trăiască.

— Adică cum, însemnată?

— N-o să aibă noroc, dar o să fie miloasă. Mila o s-o facă să vadă mai multe lucruri decât vedem noi, ceilalți. Și o să poată trăi.

Mama n-a priceput nimic, dar l-a lăsat să vorbească.

— O să mai faci alte două fetițe, care o să fie sănătoase. Dacă o să rămână grele, o să facă și ele tot fetițe.

¹ Soția lui Benito Mussolini.

— Numa' fete?

— Numa' fete.

— Și ca să am un băiat?

— Ei, un băiat!

Zambutèn s-a ridicat s-o conducă la ușă.

— Cât îți datorez? a întrebat mama înainte să iasă.

El n-a răspuns. Zambutèn vindeca gratis pentru săraci ceea nu se putea vindeca.

Părinții mei nu erau chiar săraci, sau mai bine zis nu erau mai săraci decât alții. Tata păzea ferma contelui Morelli, la Tarascone, pe strada care trecea pe sub fortăreață, iar mama vindea lupini cu căruciorul, în piața din Santa Maria. La Castrocaro, existau unii care lucrau la Băile Termale și aveau deja closet, e adevărat, turcesc, din faianță albă, în care, dacă aruncaii apă cu găleata, totul mergea în jos, că nici măcar nu-ți dădeai seama că ai făcut ceva, în timp ce ai mei, ca și alții din cartier, mergeau în magazia din curte, unde era o putoare de-ți dădeau lacrimile, se ciuciuleau deasupra găurii și apoi se ștergeau în grabă cu o cârpă. Dar nu erau săraci, reușeau să plătească în fiecare lună chiria casei din Via Nazionale și aproape nu aveau datorii, tata își cumpăra țigări și mergea la cârciumă seara, iar uneori, pe ascuns, chiar și la bordel, și țineau în curte un porc dăruit de conte, așteptând să-l taie de Sfântul Anton. Nu erau săraci, dar nu erau nici bogați, iar mama nu știa cum să facă rost de țucalul de argint, așa cum îi spusese Zambutèn.

Dimineața devreme s-a urcat în autobuz și s-a dus la Forlì, căruia i se spunea Cittadone – Orașul cel Mare, pentru că, atunci când intrai, vedeai unde începe, dar nu și unde se sfârșește. A găsit un prăvăliaș și chiar și o fierărie, dar nimeni nu avea un asemenea obiect. În cele din urmă, a întâlnit o femeie din Castrocaro care lucra ca servitoare și

care i-a spus că stăpâna ei mergea să cumpere argintăria la un magazin universal de lângă Porta Cotogni care aducea marfă de la Bologna, și mama a pornit-o într-acolo. S-a oglindit în cristale gândindu-se necăjită la cât de grea și de puturoasă era sărăcia ei, apoi l-a întrebat pe vânzător dacă are un țucal de argint.

El a scotocit pe rafturi.

— Țsta nu-i chiar un țucal, e o chisea.

— O ce?

I-a explicat la ce folosea. Ea și-a spus în gând: „O să fie bun și de pișat înăuntru”, și a întrebat:

— Cât costă?

— Patru sute de lire.

Pe mama a luat-o amețeala.

— Cu trei sute îl iau.

— Trei sute cincizeci.

— Bine.

S-a întors la Castrocaro, a așteptat ziua de marți, când era târgul de animale, și s-a dus să vândă porcul pe care contele Morelli i-l făcuse cadou tatii drept mulțumire pentru serviciile lui.

Când tata a văzut chiseaua și n-a mai văzut râtanul, i-a trebuit un pic de timp să înțeleagă, apoi, uluit, s-a repezit la mama.

— Ești nebună! a strigat la ea, înșfăcând-o de păr, apoi a împins-o în lădoi. Tu o să mă distrugi!

A lovit-o cu capul de un colț și un șuvoi de sânge i-a tâșnit murdărindu-i fața.

— Ce bine-mi pare că aproape te-am omorât atunci! șuieră ea cu privirea încetoșată, căci era pe cale să leșine.

— Trebuia să mă termini, dacă tot ai început, aș fi avut mai puține probleme.

Mama a închis ochii și, când i-a deschis din nou, era întinsă pe pat, legată la cap cu o fașă și neputând să-și miște un braț. A stat așa o săptămână. Într-o opta zi, a văzut că i-a venit regula, s-a așezat pe chiseaua pe care o ținea ascunsă în lădoi și a făcut ce-i spusese Zambutèn.

Eu m-am născut în 10 iunie 1924, exact după nouă luni și jumătate, în timp ce clopotul cel mare bătea amiaza.

2.

Când Fafina a spus: „E fată și e vie”, tata de-abia se întorsese de la Tarascone. S-a uitat la nevastă-sa și a zis: „Pune-i un nume scurt, că nu mai e loc pe piatra de mormânt”, după care s-a dus la cârciumă să discute cu socialiștii. Se spunea că fasciștii câștigaseră alegerile cu bastoanele, cu legea Acerbo² și cu fraude electorale, spusese asta până și deputatul Matteotti, în Parlament, la Roma, și atunci tata se înfură și răspundea că Ducele i-ar fi omorât ca pe niște câini pe imbecilii ăia. Mama și Fafina m-au dus în mare grabă la don Ferroni să mă boteze, iar el le-a sfătuit să-mi dea numele Redenta³.

— Dacă moare, va fi salvată de Dumnezeu. Dacă trăiește, înseamnă că a fost mântuită de păcatul din cauza căruia i-ați pierdut pe ceilalți copii ai voștri.

Toată lumea din Castrocaro aștepta să vadă dacă mor, dar seara eram încă vie, și la fel în dimineața următoare. Când tata a venit acasă, mama i-a spus:

— Fetița e bine, am botezat-o.

El a răspuns: „Bine” și s-a așezat la masă fără să se uite la nimeni. Era și mai înveninat ca de obicei.

Fafina l-a întrebat:

— Nu vrei nici măcar să știi cum o cheamă? La ce dracu' îți stă capul?

El și-a turnat de băut și a spus:

² Lege redactată de Giacomo Acerbo și promulgată în 1923, cu scopul de a întări influența fasciștilor în Parlamentul italian.

³ Mântuită, salvată.

— La Matteotti.

În Castrocaro tocmai se răspândise vestea că fusese răpit.

— Ce s-a întâmplat? L-au omorât?

— Sper că da, așa învață să-și vadă de treburile lui.

Au trecut o săptămână, o lună, două. În sat se spunea în continuare: „Asta nu ajunge nici până în 16 august, la sărbătoarea Sfântului Rocco”, dar la Sfântul Rocco eu eram încă în viață, în timp ce deputatul Matteotti chiar în ziua aceea a fost găsit mort în pădurea de la Quartarella, lângă Roma. Rămăsese doar scheletul din el.

Chiar dacă mama nu vorbise cu nimeni despre Zambutèn, la Castrocaro toți știau sau își imaginau ce făcuse, ceea ce era același lucru. S-a zvonit că-i ceruse să facă niște boscoane ca să mă poată aduce pe lume, căci el trăise la călugări și nimeni nu cunoaște mai bine diavolul decât Dumnezeu. Și lumea a înțeles că un pic din ghinionul familiei, din soarta rea a fraților mei morți înainte de a fi botezați, rămăsese în mine și că, mai devreme sau mai târziu, va apărea din nou, trebuia doar să se vadă când și cum.

Eu stăteam în leagăn nemișcată, cu ochii holbați. Nu plângeam, nu dormeam, nu mâncam, strâns înfășată din cap până în picioare, și îmi petreceam timpul privind în tavan. De câte ori clopotul cel mare bătea orele, mama mă punea la sânul ei mustind de lapte, iar eu sugeam încetișor, înfundându-mi fața în carnea caldută, atât cât să nu mă sufoc. Apoi începeam din nou să fixez neantul, fără un scâncet. După două săptămâni, ea a început din nou să lucreze în piață. Mă așeza pe căruț, printre sacii cu lupini, și stătea de vorbă cu oamenii.

— Are ceva cum nu trebuie, sărăcuța, ziceau ei.

— E năpasta, repeta liniștită mama vârându-mi sânul în gură.

— Dar are o fețișoară frumoasă, adăugau, și acel „dar” era semnul că le era milă de mine.

„Dar e cuminte”, „Dar e liniștită.”

Dar nu e ca alți copii.

— De ce nu plânge? întreba seara tata.

— O să plângă. Mai devreme sau mai târziu, toate femeile plâng.

El încerca să mă ciupească de piciorușe sau să mă împungă cu o nuiă ca să mă facă să plâng. Eu închideam ochii și scânceam ușor.

— Poate n-are glas, zicea el.

Sau:

— Poate e oarbă.

— Dacă-ți zic că-i năpasta...

— Poate-i tâmpită și gata, și-acum, dacă tot a venit, tre' să mi-o țin.

A venit și Vinerea Mare. Mama era în bucătărie, unde făcea o foaie de tăieței din șase ouă pentru prânzul de Paște. Cineva a bătut la ușă, ea s-a dus să deschidă și s-a trezit în fața ei cu sergentul Belli.

— Ce vrei? a întrebat stând în prag.

— Adalgisa, trebuie să vii cu mine.

L-a privit cu furie și dispreț, care pentru ea erau deseori un singur sentiment.

— Cum să vin? Unde să vin?

Sergentul Belli venea din sudul Italiei, locuia în Castrocaro singur, departe de soția și de copiii lui, și, odată, în timpul unui scandal la Frazchí, blocase un anarhist care era cât pe-aici să-i spargă tatălui meu capul cu un scaun. Era un om bun.

— Știi unde. Nu se mai poate amâna.

— Da' de ce? Nu mai e nicio problemă, cine trebuia să mă ierte, m-a iertat.

— Dar vina e gravă, Adalgisa. Nu-i suficientă iertarea.

Atunci ea a alergat în dormitor, m-a luat din leagăn și m-a fluturat prin aer.

— Dumneata vrei să omori fetița asta! O alăptezi încă.

— O iei cu dumneata. O s-o alăptezi în celulă, la Rocca di Ravaldino.

Sergentul a făcut doi pași către mama, dar ea s-a tras înapoi.

— Nu pot. Îs gravidă din nou.

S-a dat în spate și, cu o mișcare de șerpoaică, și-a ridicat fusta, arătându-și burta rotundă ce ieșea din chi-loții de pânză. El s-a întors cu spatele.

— Acoperă-te, pentru numele lui Dumnezeu!

— O femeie gravidă nu poate merge la pușcărie.

Pe sergent îl treceau toate sudorile. S-a gândit la cât de greu ar fi fost să aibă de-a face cu o naștere la Rocca di Ravaldino, unde nu aveau nici măcar paturi, lenjerie și nici ochi pentru a plânge.

— E adevărat, a spus. Dar imediat ce ai născut, trebuie să vii la închisoare, asta-i legea.

— Legea e ca pielea de pe coaie. O poți trage în toate părțile.

— Și asta-i drept, a admis el și a dat să iasă.

— Cu cine iei masa de Paște? a întrebat mama, când sergentul mai era încă în ușă.

— Cu nimeni.

— Atunci, vino să mănânci cu noi, a spus mama întorcându-se la foaia ei de tăieței.